

Ur Vifolka härads dombok

*Ur A1a:2 Vadstena landsarkiv – kompletterat med renovationerna i Göta hovrätt
avskrivet av Henrik Mosén*

Kopiera texten efter behag – men hänvisa till mig som gjort utdragen och var ni hämtat texterna

[1635 återfinns enbart som renovation i Göta hovrätt – ej i vanliga A1a:2 VaLA]

renovation, **1635 den 2 mars**, hölls laga ting vid Ljunga i Vifolka härad, övervarande häradsfogden välförståndig Nils Jönsson samt

Nämnden

Lasse i Sörby

Per i Ekeberg

Joen i Sya

Håkan i Karleby

Per i Haddebo

Harald i Karleby

Nils i Vadstorp

Anders i Drustorp

Carl i Forsa [Förssa]

Joen i Spärringe

Lars i Pilgården

Tyres i Mörby

r

Den dagen ransakades om den ryttaren under välb. ryttmästaren Johan Klingspors kompani, Håkan Joensson b.d, som den 10 oktober 1634 var för tinget och tilltaltes vara gift i Västergötland och där hava sin laggifta hustru i livet – det han nekade till, och nu andra gången vara gift här i Östergötland det han ej nekade. Nu emellertid är b.de Håkan Joensson bliven död.

r

Samma dag ställdes för tinget Olof Skules efterleverska i Mjölby boende med sin dotter, och en löskekona b.d Ingeborg, och anklagades av Tynnes [Tönis] i Mjölby hava honom ifrånstulit 3 st gäss och ett får. Detta bekände löskekonan Ingeborg, att både hon och Skulens dotter voro tillhopa att stjäla både gäss och fåret och det hemburo til Skulens hustru, men hon med sin dotter nekade där fast till, och begärde fria sig med lag. Fäste förty Skulens hustru med dottern till nästa ting en 6manna ed både för får och de tre gässen.

r

Samma dag kom Per i Distorp, Rystad sn, om ett sto som ”Longe Erikh” en gubbe av Per förevides hava bytt med honom, som sedan igenkändes av Nils Simonsson i Aspegården i Öjebro som var ifrån honom stulen, men Erik nekar alldeles aldrig hava det stoet [stodh] varken bytt eller sett. Då ransakades på vad tid stoet blev stulet, berättar Nils Simonsson som stoet miste, att det stals bort för honom Vårfru dags marknad i Skänninge, och 8 dagar därefter bekände Per i Distorp hava sig stoet tillbytt. Befanns och att denna Erik hade bott i Skänninge, och för tjuveri dädan driven. Var därför nu illa troendes. Ty tilläts det Per i Distorp med ärliga dannemän göra ed, att det var dnne Långe Erik i sanning som stoet förbytte, till honom som var N[ämligen] Olof Eriksson i Malma, Anders i Tistorp, Olof i Kalstorp. Varför Erik sakfälldes efter det 7 Capit. i tjuvebalken, till 40 mkr och giva målsäganden sitt igen.

r

Uppbjudes andra gången djurebolet vid Mantorp i Veta socken, av välaktad Per Joensson.

renovation, **1635 den 8 juni**, hölls laga ting vid Ljunga i Vifolka härad. Ut i närvaro häradsfogdens och nämndens som nästa tinget tillförenne.

r

Ställdes för tinget Olof Skules efterleverska i Mjölby, H. Cecilia (Sisila) be.d, med sin dotter Karin, vilka nästa tinget tillförenne den 2 mars 1635 fäste en 6mannaed för ett får, och 3 gäss, Tynnes [Tönies] i Mjölby dem tillade hava ifrån honom stulit, med en löskona och tjuv be.d Ingeborg. Till vilket tjuveri H. Cecilia med sin dotter nekade, men denna Ingeborg det godvilligen tillstod och bekände. Varför oftab.te H. Cecilia med dottern tillspordes om hon med trovärdiga gode män kunde sig för samma tjuveri befrija, efter hon så fast nekade, men ingen ville gå lag med henne. Därför gavs henne uppskov till andra dagen såsom och tinget hölls, att sig vidare försöka, om hon ändå kunde några lagmän bekomma på det hon icke skulle klaga vara förhastigt dömt. Då fick hon ej heller någon som henne ville befria ej heller kom varken modern eller dotter tillstädes, utan denne Ingeborg som med dem i samma tjuveri hava varit. Och efter därtill deras kyrkoherde gav dem ett elakt lovord, var rättens förklaring efter det 19 kapitel i tingmålom till saken och dom efter det 7 kapitel i tjuvabalken att oftab.te H. Cecilia med sin dotter skola båda två tillhopa böta 40 mkr och giva målsäganden sitt igen, och denna Ingeborg skall böta 40 mkr.

r

Tingställdes en ogift kona be.d Ramborg i Kalkegryt i Harg socken, vilken haver sig belägra låtit av en gift knekt be.d Germund, under kapten välb. Bengt Beridssons kompani, och nu är på tåg, och bekände hon, nu som flera med henne det samma vittnade, att denne Germund med sin hustru var kommen ifrån Västergötland och emellertid förreste hans hustru ifrån honom, och till Västergötland igen. Och medan hon nu således var borta hade han kommit i handel med denna Ramborg och henne övertalt hans hustru skulle aldrig mer komma igen. Därför han ville hava henne till sin hustru, varutav hon lät sig övertala, och blev bevekad till lägersmål, som hon nu för rätten tillstod och hade fått barn, vilket i sanning förfanns vara skett i hans hustrus livstid. Och efter det är en uppenbar och bekänd sak, ty dömdes denna Ramborg efter guds lag till Leu_t 20, för enfallt hor ifrån livet. Och om be.te Germund kan igenkomma i livet, av tåg bliver han und.n samma dom.

r

Ankom en be.d Ingeborg i Vadstorp [Vastorph] en piga varit, som sig haver låtit besova som hon föregiver vara skett på en väg, emellan Vadstorp och Prästorp, på skogen i Sjögestad socken, N[ämligen] att hon gick hem till sin moder, då mötte henne en karl, som hade en bössa i handen, och så snart han henne mötte, sade han, ”om Jagh icke får min Villia medh tigh, skall Jag skiuta tig ihial”, därav hon blev förskrämd, och så våldtog han henne, och strax då skolat bliva med barn, och sedan tog han ifrån henne det hon hade burit hem till sin moder N[ämligen] en ost och 5 bröd, och gick färmed sin kos, och sade sig aldrig visste vad det var för en, och han hade svarta kläder, och var när det hände i dagbärgningen i mörkret. Här vittnade två kvinnor, som voro när henne i barnstuga och förmante henne i sin högsta nöd hon ville bekänna sanningen vem barnafadern var, då bekände hon ingen annan utan som nu förb.t är, och åkallade den gud uppå att så sant var, och är detta skett 4 veckor efter Valborgsmässa år 1634. Detta uppsattes till nästa ting till vidare förspanas kan.

r

Uppbjudes andra gången ½ skattegård i Spärringe i Västerlösa sn, utav kyrkoherden vällärde H.r Nils.

r

Uppbjudes tredje gången djurebolet i Rödhälla och Räckarp, av väl. Per Joensson.

r

Uppbjudes andra gången en hel skattegård i Mathem i Tollstad sn, av _ Johan Conterfejjer.

r

Item klandrade Johan 5 alnar jord i Mathem, Nils i kronogården ibidem innehaver, och Johan förmenar tillägger skattegården.

r

Upplästes den höglovliga konungsliga hovärts resolution ifrån Stockholm, om en be.d Assar, som var dömd för enfallt hor med Anna i Snarsätter, att han även skulle tingföras, och dömmas för det horet, han hade gjort med den konan Karin, som han rymt ifrån Västergötland med. Och därefter sedan till det tredje skulle han föras till Västergötland och där dömmas med en annan kona, om hon lever, som han bekände sig där hava gjort hor med förr än han hit upp till Östergötland rymde med be.te Karin. Emellertid är be.te Assar förrymd av sitt fängelse, och inga tidender eller kunskap av honom hört. Dunde därför ingen vidare dom om honom fällas.

renovation, **1635 den 8 oktober**, hölls laga ting vid Ljunga i Vifolka härad. Uti närvaro befallningsmans och nämndens som nästa tinget tillförenne.

r

Ingeborg i Vadstorp som nästa tinget tillförenne ransakades med, om det lägersmål hon då bekände vara av en karl som henne mötte vid lyckorna emellan Vadstorp och Prästorp i Sjögestad socken på skogen i mörkret, i dagbärgningen. Vilken skulle först hava frågat henne var hon var hemma, sade hon i Vastorp, sade han ytterligare till henne, Vill du följa mig, sade hon nej, då tog han hanne fatt och drog av vägen i backen och våldtog henne, och hon bekände att han var svartklädder, hade en tröja såsom en ridjacka, och litet skägg. Denna bekännelse var lika såsom tillförenne tinget var repeterat, dock ibland något vidare tal. Ty befalldes hon skulle sättas i fängelse där med tillse om hon annor bekännelse giva kunde.

r

Dom

Samma dag ställdes för rätten en gift karl be.d Lars Joensson en salpetersjudare i Skänninge boende, vilken hade avträtt sin äkta säng, och sig inlagt lägersmål med en änka be.d Ingeborg Larsdotter, vilket sig tilldragit hade i Öjebro i ett kvarnhus, där de hade malt tillsammans, och i dryckesmål sitt syndiga förehavande bedrivit, som de nu båda godvilligen tillstodo. Och konan sade sig vara med barn, varutav efter det är en uppenbar gärning ty dömdes de båda för enfallt hor, efter guds lag Leuit 20 ifrån livet.

r

Uppbjudes tredje gången en hel skattegård Mathem be.d i Tollstad sn, som Johan Conterfejjer köpt hade, och uppbjuda lät.

r

Uppbjudes tredje gången ½ skattegård i Västra Spärringe i Västerlösa sn, av vällärde H.r Nils kyrkoherde ibidem.

Att allt detta förtecknat uti Vifolka härad, sålunda är på det nogaste ransakat, skärskådat, och avdömt till visso. Tryckes här under, med mitt och häradets signete samt underskrivet namn.

[två signet] L.

*Ur A1a:2 Vadstena landsarkiv – kompletterat med renovationerna i Göta hovrätt
avskrivet av Henrik Mosén
Kopiera texten efter behag – men hänvisa till mig som gjort utdragen och var ni hämtat texterna*
